

SUURIMMAT MYYTIT DEFLAATIOSTA

Jörg Guido Hülsmann

Deflaation mahdollisuus vaanii läntisten demokratioiden poliittisia ja taloudellisia rakenteita. Niiden pelot ovat ymmärrettäviä, ainakin taloudellisesta näkökulmasta. Tarkastellaan kolmea rahatalouden perusväittämää:

Ensimmäisen väitteen mukaan sekä rahan määrä että hintatasot ovat epäolennaisia kansakunnan varallisuudelle. Yritykset ja kotitaloudet voivat menestyksekkäästi tuottaa minkä tahansa määrän kuluttajahyödykkeitä millä tahansa hintatasolla ja minkä tahansa nimellisen rahamäärän kanssa. Ihmisten hyvinvoinnin perimmäiset perustat ovat säästöt, teknologia ja yrittäjäjyys—eivät rahan tarjonta ja hintatasot.

Toisen väittämän mukaan vaikka rahan tarjonnan muutokset eivät vaikuta kansakunnan kokonaisvarallisuuteen, ne muuttavat resurssien jakautumista yhteiskunnan jäsenten kesken. Esimerkiksi kasvaneen rahan tarjonnan tapauksessa lisääntyneen rahamäärän ensimmäiset omistajat hyötyvät kaikkien muiden rahan omistajien kustannuksella. On huomattava, että nämä uudelleenjakovaikutukset eivät ole ainoastaan seurausta rahan määrän muutoksista, vaan myös mistä tahansa muutoksista minkä tahansa hyödykkeen tarjonnassa. Fiat-rahajärjestelmässä raha on merkittävästi erilainen kuin kaikki muut hyödykkeet. Tästä pääsemme kolmanteen väitteeseen:

Fiat-rahajärjestelmä *edesauttaa* merkittävästi resurssien uudelleenjakaantumista yhteiskunnan sisällä. Se mahdollistaa setelipainon omistajien ja heidän poliittisten ja taloudellisten liittolaistensa rikastuttaa itsensä paljon nopeammin ja pienemmillä kustannuksilla kuin kukaan muu tuottaja millään muulla toiminnan alueella. Tämä selittää miksi valtiot ovat vuosisatoja pyrkineet luomaan paperivaluuttoja. Ja se selittää miksi, saavutettuaan tämän päämäärän 1900-luvulla, valtiot ja niiden bisnesliittolaiset lähtivät eksponentiaaliselle kasvupolulle. Hyvinvointivaltio on paisunut 1900-luvulla, ja Wall Street sekä pankkisektori kasvoivat nopeammin kuin lähes mikään muu talouden osa-alue.

Tämä ei olisi ollut mahdollista vapaiden valuuttojen markkinoilla, koska kukaan ei olisi hyväksynyt seteleitä, joiden ostovoima on riippuvainen niiden tuottajan päähänpistoista. Ja itse asiassa paperirahaa ei ole koskaan esiintynyt aidosti vapailla valuuttamarkkinoilla.[1] Pohjimmiltaan se on *fiat-rahaa*—rahaa jonka valtio pakottaa kansalaisilleen. Paperirahaa suojataan ”laillinen maksuväline” laeilla, mikä tarkoittaa että sinut ja minut voidaan pakottaa hyväksymään se maksuksi, jopa silloin kun olemme sopimusteknisesti määrittäneet maksun muissa hyödykkeissä. Kaiken lisäksi useissa maissa paperirahaa suojataan sen pääkilpailijoilta kuten arvometalleista tehdyiltä kolikoilta verolainsäädännöllä—näihin metalleihin sovelletaan myynti- ja pääomatulon verotusta, toisin kuin paperirahaan. Lyhyesti sanottuna paperiraha on monopolirahaa; se rikastuttaa harvoja onnellisia kaikkien muiden kustannuksella.

Sen vuoksi eliittimme deflaatiofobia on luonnollinen reaktio niiltä, jotka hyötyvät etuoikeuksista joita nykyinen inflationistinen järjestelmämme myöntää heille, ja joilla on kaikkiin muihin ryhmiin nähden eniten hävittävänä, jos tämä järjestelmä käännetään ympäri deflatorisella läpimurrolla. Pitkäaikainen inflaatio perustuu monopoliin. Deflaatio tuo vapaan markkinan raikkaat tuulet. Juuri tästä syystä todellinen eliitti toivottaisi deflaation tervetulleeksi, koska heidän johtoasemansa perustuu yksinomaan muiden yhteiskunnan jäsenten vapaaehtoiseen tukeen. Heillä ei ole mitään pelättävää deflaatiossa—rahan tarjonnan supistumisessa—koska heidän johtajuutensa pohjautuu hyödyllisiin yrittäjällisiin palveluihin, joita he tarjoavat kanssakansalaisilleen—palveluihin jotka pysyisivät hengissä läpi minkä tahansa muutoksen rahan tarjonnassa tai hintatasossa.

Mutta suurin osa tämän päivän eliitistämme on ”tekaistua eliittiä” tai ”poliittisia yrittäjiä.” Enemmän tai vähemmän merkittävä osa näiden miesten ja naisten tuloista ja päätöksentekovallasta juontuu laillisista etuoikeuksista, jotka suojelevat heitä kilpailulta sekä rikastuttavat heitä kaikkien muiden ihmisten kustannuksella. Useiden poliittisten yrittäjien omaisuudet ovat suoraan tai välillisesti kohdistettavissa Federal Reserve Systemin rahamonopoliin. Ainoastaan tämän monopolin turvin Fed pystyy luomaan lähes rajattoman rahan tarjonnan laajentumisen. Ja tämä inflaatio vuorostaan on rahoittanut lähes rajattoman kasvun keskus- ja paikallishallintojen toiminnoissa,

sekä niiden jotka olennaisesti ovat riippuvaisia lobbauksestaan Fedille saavuttaakseen ja ylläpitääkseen johtavan asemansa, heidän tuotteidensa laadun sijaan.

Näin ollen poliittisilla yrittäjillä on todellinen syy pelätä deflaatiota. Sillä deflaatio poistaa heiltä heidän laittoman tulon lähteensä ja asettaa heidät lopulta tasavertaiseen asemaan kaikkien muiden yhteiskunnan jäsenten kanssa, joiden toimeentulo pohjautuu kilpailullisessa ympäristössä tarjottuihin ponnisteluihin ja palveluihin.

Mutta nämä etuoikeudet voivat ainoastaan säilyä laajalla levinneen tietämättömyyden vuoksi deflaation todellisesta luonteesta.[2] Lähempi tarkastelu paljastaa, että perustelut deflaatiota vastaan perustuvat vahvasti litaniaan inflatorisista myyteistä.

1. Myytti: Hintatason laskiessa ei ole mahdollista ansaita elantoa ja tehdä voittoja

Pääosa analyysistä keskittyy deflaatioon supistuvan rahan tarjonnan merkityksessä. Tämä on kaikkein mielenkiintoisin poliittisesta näkökulmasta, koska vain harvat taloustieteilijät ja maallikot ovat valmiita myöntämään tässä merkityksessä mitään hyötyjä deflaatiolle. Mutta ennen kuin siirrymme itse asiaan, tutkitaan deflaation luonnetta hiukan erilaisessa merkityksessä, nimittäin yleisen hintatason laskun merkityksessä. Tämän tyyppinen deflaatio saa aikaan paljon vähemmän kritiikkiä, mutta sen läpikäynti on hyödyllistä lämmittelyä seuraaville keskusteluille.

Eli pitääkö paikkansa ettei ole mahdollista ansaita elantoa ja tehdä voittoja silloin kun hintataso laskee? Vastaus on kielteinen. Menestyvä liiketoiminta ei ole millään tavoin riippuvainen hintojen *tasosta*, vaan hintojen *eroista* tai vielä tarkemmin sanottuna myyntikuittien ja ostolaskujen erosta. Mutta tällainen ero on mahdollinen millä tahansa hintatasolla ja se voi esiintyä ja sitä esiintyy jopa hintojen pitkäjaksoisessa laskussa. Olennainen peruste pohjautuu siihen, että yrittäjät pystyvät ennakoimaan alenevat hinnat, yhtä lailla kuin he voivat ennakoida nousevat hinnat. Jos he ennakoivat *tulevan* laskun myyntituotoissa, he tulevat ajamaan alas *nykyisiä* tuotannon tekijöiden hintoja, varmistaen näin voitollisen tuotannon ja maksetun työllisyyden kaikille työtä haluaville. Juuri näin tapahtui muutamina ajanjaksoina nykypäivän historiassa jolloin deflaatiota ei estetty inflaation vastatoimilla.

Esimerkiksi molemmat sekä Yhdysvallat että Saksa nauttivat erittäin vakaista kasvuluvuista 1800-luvun lopussa, jolloin hintataso putosi molemmissa maissa yli kahden vuosikymmen aikana. Tänä aikana *rahapalkkatasot* pysyivät pääosin vakaina, mutta tulot efektiivisesti kasvoivat *reaalisesti*, koska samalla määrällä rahaa pystyi ostamaan yhä enemmän kulutushyödykkeitä. Tämä deflatorinen ajanjakso oli suurille massoille niin suotuisaa, että siitä tuli sosialistisen teorian ensimmäinen suuri kriisi, koska se oli ennustanut täysin päinvastaista lopputulosta esteettömälle kapitalismille. Eduard Bernstein ja muut täsmentäjät ilmestyivät ja ehdottivat muokattua sosialismia. Olemme myös nykyään kovassa tarpeessa joillekin tarkistuksille— siis deflaation tarkistamiselle.

2. Myytti: Vaikka laskevat hinnat ovat hyviä, vajaa kokonaiskysyntä on paha

Tämä on ensimmäisen myytin muunnelma. Vaikka tämän myytin puolestapuhujat myöntävät laskevien hintojen edullisuudelle kuluttajien näkökulmasta, he väittävät että tuottajien näkökulmasta ilmenee epäkohtia. Erityisesti olisi hyvin vähän kannustimia investoida minkäänlaiseen liiketoimintaan laskevien hintojen aikana. Tämä väite tuli jo kumottua mainitsemalla, että tuleva absoluuttinen hintataso on epäolennainen voitollisille yrityksille. Merkitsevä tekijä on mahdollisuus realisoida myyntihintojen ja kulujen välinen erotus, ja tämä mahdollisuus on olemassa riippumatta hintatason muutoksista.

Nyt deflaation vastustajat voivat esittää seuraavan vastalauseen: voitollinen yritys laskevien hintojen aikana olettaa, että liikemiehet pystyvät ajamaan tuotannontekijöiden hinnat alas ennakoidessaan tilannetta. Jos he eivät pysty ajamaan hintoja alas, he eivät investoi ollenkaan. MOT [mikä oli todistettava].

Mutta tämä argumentti ei ota huomioon, että minä tahansa ajanhetkenä kaikki resurssit ovat sijoitettuna johonkin käyttöön. Miksi kaukonäköiset yrittäjät eivät pysty ajamaan hintoja alas? Selkeästi tämä johtuu joko siitä etteivät tuotannontekijöiden omistajat ole valmiit myymään heille alemmilla hinnoilla tai koska toiset yrittäjät tarjosivat hiukan korkeampia hintoja. Jälkimmäisessä tapauksessa ei ole selkeästi

puutetta investoinneista tai tuotannollisesti toiminnasta. Kyseessä olevia tekijöitä ostetaan ja myydään—vaikkakin halvemmillä hinnoilla kuin olisi tarjottu inflaation aikoina. Ja jopa aikaisemmassa tapauksessa tuotannontekijät ovat sijoitettuina—ne on investoitu näiden omistajan ”reservivarastoon,” ja tällainen varastoinnin tarve suorittaa hyödyllistä yhteiskunnallista tehtävää yhtä lailla minkä tahansa muun tyyppisen kysynnän kanssa.

3. Myytti: Ei ole mahdollista ansaita elantoa ja tehdä voittoja, kun rahan tarjonta supistuu

Ihmiset eivät ainoastaan pysty ennakoimaan laskevaa hintatasoa, vaan myös supistuvan rahan tarjonnan seuraamukset. Tällainen ennakointi yleensä kiihdyttää deflatorista prosessia ja saa sen saavuttamaan vakaan rahan tarjonnan ”pohjalukemat” hyvin nopeasti. Tulee erottaa kaksi tapausta: A) osittaisen kassavarantovelvoitteisen pankkijärjestelmän toiminnan perustuminen hyödykerahaan kuten kultaan tai hopeaan ja B) paperirahan tapaus.

A:n tapauksessa fyysisen kullan tai hopean tarjonta ei ilmiselvästi voi vain hävitä olemattomiin, ja näin se tarjoaa pohja-arvon osittaisen kassavarannon velkakirjojen deflaation tapauksessa. Tällainen deflaatio käynnistyy yleensä, kun yhä useammat ihmiset kieltäytyvät hyväksymästä näitä velkakirjoja maksuina, ja yleensä lopputuloksena on talletuspako kun jopa velkakirjojen nykyiset haltijat eivät halua enää omistaa niitä ja kiirehtivät liikkeelle laskeneeseen pankkiin lunastaakseen ne kultana tai hopeana. Talletuspaon jälkeen rahan tarjonta on yleensä merkittävästi supistunut, koska kaikki osittaisen kassavarannon velkakirjat ovat hävinnet kierrosta. Mutta metallirahavaranto on jäljellä ja tarjoaa pohjalukeman jonka alle rahan tarjonta ei voi vajota. Ei ole mitään syytä sille miksei tämä deflatorinen prosessi olisi ohitse muutamassa tunnissa tai päivässä. Kun se on päättynyt, monet pankit ovat vararikossa ja samoin myös monet yrittäjät, siihen rajan asti kuin he ovat rahoittaneet yrityksensä luotolla oman pääoman sijaan. Luonnollisesti tämä myös selittää miksi nykyiset luottorahoituslaitokset vastustavat raivokkaasti deflaatiota. Mutta se ei tarkoita, että tuotanto ei voi jatkua ilma niitä—itse asiassa se pystyy toimimaan ja tulee toimimaan *uuden omistajan alaisena*.

B:n tapauksessa ei ole olemassa pohjalukemaa tarjoamassa pysähdyspistettä paperirahan tarjontaa vähentävälle deflaatioprosessille. Kun ihmiset eivät enää halua omistaa paperirahaa ja alkavat myymään sitä millä hinnalla hyvänsä, seurauksena tulee olemaan tämän rahan yhä laskeva ostovoima, joka puolestaan saattaa vakuuttaa jopa ne jotka ovat sitä ostaneet, että heidän olisi parasta päästä siitä eroon, ja mitä nopeammin sitä parempi. Seurauksena on deflatorinen spiraali: vähemmän halukkaita omistajia—vähemmän ostovoimaa—vähemmän halukkaita omistajia—vähemmän ostovoimaa ja niin edelleen, kunnes paperiraha on täydellisesti hävinnyt kierrosta. On huomattava, että tämä ei tarkoita talouden välttämättä ajautuvan takaisin vaihtokauppaan. Yleensä tällaisissa tilanteissa ihmiset alkavat käyttää *muuta rahoja*, kuten kulta- ja hopeakolikoita tai ulkomaista paperirahaa. Näin ollen deflatorisella prosessilla on tervehdyttävä vaikutus korvaamalla alempiarvoisemman oloisen rahan—käyttäjän näkökulmasta alempiarvoisemman rahan—ylivoimaisemmalla rahalla. Jälleen ei ole mitään syytä miksi tätä prosessia ei saatettaisi päätökseen muutamassa päivässä. Ja sen vuoksi ei ole mitään syytä odottaa etteikö tuotanto jatkuisi hyvin pian uuden omistajan alaisena.

4. Myytti: Deflaatio vaatii hitaampaa taloudellista kasvua kuin inflaatio

Eräät inflaation puolestapuhujat uskovat tuotannon jatkuvan deflaation jälkeen, ja mahdollisesti jopa sen vallitessa. Mutta he väittävät taloudellisen kasvun tulevan vakavasti rajoittuneeksi välttämättömistä mukautumisista siihen saakka, että olisi ollut parempi välttää deflaatio inflaation avulla—tai kuten he sitä kutsuvat reflaation.

Tällaisista väitteistä on vaikea keskustella yhteisesti hyväksytyyn talouskasvun määritelmän puuttuessa. Mutta joka tapauksessa seuraa arvio pitää paikkansa: Deflaation sopeutumisen ongelma rahan tarjonnan supistumisen merkityksessä on lyhytaikainen ongelma. Se on ongelma siitä kuinka tunnistaa investointihankkeet, jotka ovat kaikkein kannattavimpia (ja näin yhteiskunnallisesti hyödyllisimpiä) deflaation tuomissa uusissa olosuhteissa. Erityisesti deflaatio kaikista tilanteista pahimpana houkuttelee liikemiehiä ja tuotantontekijöiden omistajia epäröimään omaisuutensa kanssa välttääkseen sen hukkaamista mihinkään tuulentupahankkeisiin. Sen vuoksi deflaatio on luonnostaan vakava, harkitsevainen ja rahoituksellisesti konservatiivinen.

Päinvastoin kuin inflaatio, joka jatkuvasti houkuttelee pääomia investointihankkeisiin, jotka eivät löydä välitöntä yhteiskunnan muiden jäsenten tukea—kapitalistien, työläisten ja asiakkaiden—mutta jotka ovat toteuttamiskelpoisia ainoastaan, koska ne on rahoitettu, suoraan tai epäsuorasti, setelipainorahalla. Kaikkein silmiinpistävin esimerkki on hyvinvointivaltio, joka voidaan rahoittaa ei sen takia että olisi mitään odotuksia tulevista tuotoista eikä myöskään sen takia että se houkuttelisi riittävän määrän vapaaehtoisia lahjoituksia, vaan ainoastaan koska sitä tuetaan yhä kasvavalla määrällä velkoja, jotka eräänä päivänä tullaan maksamaan setelipainojen uudella rahalla. Tämä arvio soveltuu huolimatta tosiasista, jota itävaltalaiset taloustieteilijät painottavat, että inflaatio voi aiheuttaa aikajaksojen välisiä pääoman väärinallokaatioita.

Ottaen huomioon suunnattoman tuhlauksen, joka kulkee käsi kädessä inflaation kanssa, ei ole kaukaa haettava olettaa, että deflaatio kannustaa talouden kasvuun sekä pitkällä tähtäimellä että välittömästi millä tahansa kasvun määritelmällä, joka painottaa yksityisten yhteisön jäsenten arvovalintoja joidenkin mielivaltaisten sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kriteerien sijaan.

5. Myytti: Deflaatio on erityisen raskas vähätuloisille ryhmille

Suhteellisesti köyhien ihmisten pääasiallinen vahvuus on heidän työpanoksensa, ja työ on melko yleinen vahvuus, mikä tarkoittaa sen olevan käytettävissä monilla teollisuuden alueilla. Jos työläistä ei voida enää työllistää hänen nykyisessä työpaikassa, hänellä on aina näin ollen mahdollisuus löytää uusi työpaikka muualta, vaikkakin alemmalla markkinahinnalla. Sen sijaan melko rikkaat ihmiset saavat tyypillisesti suuren osan tuloistaan rahallisesta varallisuudesta. Perimmiltään tämä varallisuus liittyy pääomahyödykkeiden omistukseen, jotka puolestaan ovat erittäin korkeasti eriytyneitä omaisuuseriä—niitä voidaan hyvin usein käyttää ainoastaan juuri siinä tarkoituksessa kun niitä nykyisellään käytetään. Jos tämä käyttötarkoitus ei ole enää kannattava, niiden markkinahintaan tulee enemmän tai vähemmän dramaattinen pudotus, usein niiden romutusarvoon saakka.

Tästä seuraa, että deflaatio vaikuttaa vähätuloisiin ryhmiin vähemmän kuin korkean tulotason ryhmiin.

6. Myytti: Deflaatio tuhoaa valtion luottotason

Pitää paikkansa että deflaatio—erityisesti deflaatio sen rahan tarjonnan supistumisen merkityksessä—tekee valtiolle mahdottomaksi maksaa koskaan takaisin sen ottamia julkisia lainoja. Ja pitää myös paikkansa, että tällöin jonkin aikaa valtiolle tulee mahdottomaksi saada uutta luottoa.

Mutta on myytti uskoa, että on tarpeen odottaa deflaatiota tämän lopputuloksen aikaansaamiseksi. Julkiset velat ovat eksponentiaalisella kasvu-uralla ja yksikään viranomainen ei puhu niiden maksamisesta takaisin. On tosiasia että läntiset valtiot ovat jo epävakaaalla polulla, joka väistämättä johtaa joko hyperinflaatioon tai valtion vararikkoon. On ainoastaan ajan kysymys milloin ne ovat tuhonneet oman uskottavuutensa aivan itse—deflaatio ainoastaan nopeuttaisi tätä prosessia.

Huomattakoon myös, että valtion vararikolla on myös mahdollisia hyödyllisiä vaikutuksia. Etenkin valtiot olisivat jälleen riippuvaisia tulojensa saannista verotuksen kautta, jarruttaen näin terveellisesti niiden laajentumisen polkua.

7. Myytti: Deflaatio aikaansaa työttömyyttä

Tuotannon tekijänä työttömyyttä ilmenee ainoastaan kahdesta syystä: A) jos tuotannon tekijän omistaja ei ole valmis vuokraamaan sitä hänelle tarjotusta hinnasta tai B) laki estää häntä niin tekemästä. Näin ollen ei pidä paikkaansa, että laskevat palkkatasot aikaansaavat työttömyyttä mistään sisäisestä välttämättömyydestä. Ihmiset eivät vain ole työttömiä. He valitsevat olla tekemättä työtä työnantajalle heille tarjottujen (rahallisten ja ei-rahallisten) olosuhteiden alaisena. On selvää, ettei yksikään terve ihminen tule hyväksymään työskentelyä jollekin toiselle, jos palkkataso ei mahdollista hänelle selviytymistä millään tavoin. Mutta tästä ei ole kyse deflaatioissa. On muistettava, että kaikki hinnat laskevat, ja näin palkkatasojen lasku kompensoituu vastaavalla kuluttajahyödykkeiden hintojen laskulla. Pitää paikkansa ettei kaikissa tapauksissa saata olla tarkkaa vastaavuutta palkkatasojen ja kuluttajahyödykkeiden hintojen välillä, mutta mitkä tahansa eroavaisuudet tulevat

olemaan vain tilapäisiä ja ne voidaan jonkin aikaa kattaa perheen, ystävien ja hyväntekeväisyysjärjestöjen tuella.

Tahatonta työttömyyttä saattaa esiintyä deflaatiossa ainoastaan, jos viimeksi mainittu yhdistetään vähimmäispalkkalakeihin, jotka estävät työntekijöitä tarjoamasta palveluksiaan alemmalla hinnalla. Mutta selkeästi tämä työttömyys ei ole seurausta deflaatiosta, vaan vähimmäispalkkalahjoista jotka rikkovat yhdistymisen vapautta.

8. Myytti: Deflaatio vaatii eriarvoisia ja sattumanvaraisia taakkoja kansalaisilta

Pitää paikkansa, että deflaatioon liittyy useille ihmisille raskaita taakkoja. Huomioidaan vaikka tosiasia, että suurin osa Yhdysvaltain kotitalouksista on tänä päivänä velkaantunut merkittävästi, useimmiten asuntolainan muodossa. Jos rahan tarjonnan supistuminen käynnistyy, kotitalouksien tulot laskevat, ja näitä vastuuta on mahdotonta maksaa takaisin. Tällöin on välttämätöntä neuvotella uudelleen velkoja, ja jotkin yksilöt joutuvat hakeutumaan vararikkoon. Pitää myös paikkansa, että deflaatiolla on eriarvoisia seurauksia eri kansalaisille. Toiset tulevat vaurastumaan deflaation ympäristössä enemmän kuin he olisivat vaurastuneet nykyisessä inflaation järjestelmässä, ja toisilla menee huonommin. Lopulta on paikkansapitävää, että näitä uudelleenjakoa on usein vaikea käsittää sen mukaisesti mikä on oikeudenmukaista ja mikä ei.

Eli missä se myytti on? Myytti koostuu käsityksestä, että *ainoastaan* deflaatio vaatii eriarvoisia ja sattumanvaraisia taakkoja kansalaisilta. Totuus on että nykyinen inflaatiojärjestelmä ei ole sen vähemmän uudelleenjakava ja sattumanvarainen, kuin deflaatio mahdollisesti voi olla. Inflaatio jakaa jatkuvasti uudelleen tuloja ihmisiltä jotka tarjoavat todellisia palveluja ihmisille, jotka sattuvat nauttimaan poliittisista kytköksistä setelipainojen haltijoiden kanssa.

Jopa silloin kun inflaatiota käytetään ”ainoastaan” estämään tulevaa deflaatiota, näitä mielivaltaisia ja epäarvoisia uudelleen jaon vaikutuksia ei voida välttää. Viimeiseksi voidaan näin ollen sanoa, että deflaatio ei varmasti ole sen enempää epäoikeudenmukainen kuin inflaatio. Mutta kuten alla olevasta tulee ilmeiseksi, on

olemassa inflaatiosta johtuvia konkreettisia etuja, jotka tekevät siitä itse asiassa jatkuvaa inflaatiota suotavamman. Mutta ennen tähän aiheeseen siirtymistä, käsitellään lyhyesti toista aihetta:

9. Myytti: Kestää vuosikymmeniä ratkaista deflaation aikaansaamia juridisia kiistoja

Onko liian optimista olettaa deflaation olevan vain muutaman tunnin tai päivän asia? Eikö ole kovin todennäköistä, että deflaatio sekoittaa suuren määrän pitkäaikaisia sopimuksia lainasopimuksista teollisiin velkakirjoihin ja kiinteistöjen vuokrauksiin? Ja eikö ole melko todennäköistä, että tulee kestämään noin parikymmentä vuotta oikeusasteilta selvittää kaikki vaateet ja vastaväitteet?

Pitää paikkansa että vaikka hintarakenteen sopeutuminen deflaation luomiin uusiin olosuhteisiin saattaa kestää vain muutaman tunnin tai päivän (mutta saattaa kestää paljon pidemmän aikaa, jos valtion interventiopolitiikka peukaloi sopeutumisprosessia), juridisten riitojen selvittely voi kestää paljon pidempiä ajanjaksoja. Mutta empiiriseen näyttöön perustuen on varmasti liioiteltua olettaa tarvetta enemmän kuin muutamalle kuukaudelle.

Tarkastellaan Saksan deflaatiota joka käynnistyi Darmstädter Pankin konkurssin jälkeen 13. päivänä heinäkuuta 1931, ja joka kesti noin pari vuotta. Tämä kriisi vaaransi hyvin pian likviditeetin, ei pelkästään pankkisektorilla, vaan käytännössä myös kaikilla muilla Saksan teollisuuden aloilla. Sopimukselliset suhteet menivät laajassa mittakaavassa sekaisin, ja näin ei ainoastaan seurannut ennennäkemättömän laajaa konkurssien määrää, vaan myös aikaisempien sopimuksien tarkistukset oikeusteitse ja ilman niitä, sekä velkojen tilapäisiä lykkäyksiä sopimuksilla. Työttömyys nousi lähes 7 miljoonaan, tuotanto pysähtyi monissa yrityksissä, palkat ja ansiotulot romahtivat, samoin kuin kaikki muut hinnat. Kiinteistöhintojen radikaali pudotus vaaransi yhtä lailla asuntolainabisneksen kuin rahalliset omistukset joiden vakuutena ne olivat.

Kuinka nämä ongelmat käsiteltiin? Työttömyysongelmaa ei käsitelty ollenkaan, koska valtio oli luonut olosuhteet, joissa työttömyys oli väistämätöntä: työttömyysvakuutus-

ja vähimmäispalkkalait. Seurauksena oli yhteiskunnallinen mullistus ja kaksitoista vuotta kansallissosialismia.

Mutta vaateiden selvittelyn ongelmat ratkaistiin suhteellisen nopeasti ja tehokkaasti, osittain koska saksalaisilla oikeusistuimilla oli vuoden 1923 hyperinflaation jälkeen kokemusta käsitellä dramaattisia muutoksia rahan ostovoimassa. Suuressa määrässä tapauksia riidat eivät koskaan tulleet oikeuteen asti, vaan ne hoidettiin yksityisissä välimiesmenettelyissä. Loput hoidettiin valtion oikeuslaitoksissa tai neljän poikkeuslain voimin, joista viimeinen hyväksyttiin parlamentissa joulukuun kahdeksantena päivänä 1931. Näin vain muutaman kuukauden deflaation käynnistymisen jälkeen kaikki vaaditut juridiset työkalut ja instituutiot olivat valmiina ja toimivat suhteellisen tehokkaasti.

Ei ole mitään syytä olettaa että asioita ei käsiteltäisi yhtään sen tehokkaammin tämän päivän Yhdysvalloissa, erityisesti jos oikeustutkijat keskittävät voimansa näiden asioiden analysointiin.[3]

10. Myytti: Deflaatiosta ei ole mitään positiivisia nettohyötyä

Myönnettäköön että rahan tarjonnan raskas supistuminen on ainoastaan tasavertaista rahan tarjonnan lisääntymisen kanssa suhteessa sen taakkojen jakaantumisessa kansalaisten kesken. Mutta eikö ole niin, että olemme erittäin hyvin sopeuttaneet käyttäytymisemme nykyiseen inflatoriseen ympäristöön, taasen deflaation salliminen asettaisi meidät uudelleensopeutumiseen? Vaikka tämä mukautuminen olisi ainoastaan tilapäinen asia, silti se aiheuttaa kuluja kaikille yhteiskunnan jäsenille. Eli mitkä ovat deflaation hyödyt, jotka voivat saada vastuulliset kansalaiset suosimaan sitä sen lisäksi että on olemassa epävarma mahdollisuus voittajien puolella sijoittumisesta lyhytaikaisessa deflaation vaatimassa uudelleenjaon prosessin nollasummapelissä? Seuraavat asiat liittyvät tähän.

Ensinnäkin deflaatio on erittäin tehokas mekanismi kiihdyttämään sopeutumista uusiin olosuhteisiin merkittävän taloudellisen kriisin seurauksena. Kuten yllä on tuotu esiin, syy tähän on että deflaatio vaikuttaa tuotannontekijöiden hintoihin enemmän kuin se vaikuttaa kuluttajahyödykkeiden hintoihin. Sen seurauksena deflaatio

kasvattaa myyntitulojen ja ostohintojen välistä erotusta—toisin sanoen korkotasoa— ja luo näin voimakkaan kannustimen lisääntyneille säästöille ja investoinneille.

Toiseksi ja yhtä merkittävästi, deflaatio on kertaprosessi, jolla kuitenkin on mahdollisuus tuhota juuri ne instituutiot, jotka tuottavat inflaatiota *jatkuvalla* syötöllä, erityisesti osittaisen kassavarannon pankit ja fiat-rahamuodot (”keskuspankit”). Näiden instituutioiden tuhoutuminen hävittää ”hyödyn marginaalista,” joista vieraan pääoman rahoittajat nauttivat verrattuna autorahoitukseen. Toisin sanoen taloudellinen ja yhteiskunnallinen valta poistuu Fediltä sekä pankeilta, ja palautuu yksittäisten kansalaisten käsiin. Yritykset tulevat toimimaan paljon suuremmalla tasavertaisuudella kuin aiemmin, ja kotitaloudet tulevat paljon suuremmassa määrin kuin aiemmin säästämään ensin ja vasta sen jälkeen ostamaan kodin. Lisäksi inflaatiokoneen tuhoutuminen tulee tuhoamaan hyvinvointivaltion pääasiallisen rahallisen koneiston. Näin ollen valtiot joutuvat hankkimaan resurssinsa yksinomaan verotuksella, johon sisältyy paljon suurempi yhteiskunnallinen kontrolli kuin turmeltuneeseen vaihkeeseen resurssien hankkimisen menetelmään rahan tarjontaa inflatoimalla.

11. myytti: Deflaation antaminen tapahtua on ”passiivista”

Yllä olevan keskustelun valossa on selvää ettei deflaation antamista tapahtua voida yksinkertaisesti verrata apaattisen alistumiseen mysteeristen voimien vaikutukseen ja sokeiden markkinamekanismien eteen. Deflaatio voi täyttää äärimmäisen hyödyllisiä yhteiskunnallisia tehtäviä ja ne, jotka vaalivat yksilöllistä vapautta ja yksityisen omaisuuden koskemattomuutta, ovat vakaalla pohjalla tietoisesti pyrkiessään antaa deflaation hoitaa tehtävänsä. Jos mikään niin *inflaation antaminen tapahtua* on apaattista alistumista—alistumista rahamonopolin valtaan, joka kukoistaa välinpitämättömyydessä ja joka hyödyttää poliittisia verkostoja kapitalistisen yksityisyhteiskunnan kustannuksella.

Alkuperäinen artikkeli: [Deflation: The Biggest Myths](#)

Viitteet:

[1] Voidaan väittää Englannin Pankin vuosina 1797-1821 liikkeellä olleiden seteleiden olevan poikkeus, koska ne eivät olleet laillisia maksuvälineitä. Mutta nämä velkakirjat eivät olleet paperirahaa, vaan luottorahaa. Koko tämän ”paperipunnan” ajanjakson markkinaosapuolet odottivat lähitulevaisuudessa Englannin Pankilta rahanmaksujen jatkamista. Hyödykerahan, luottorahan ja fiat-rahaman erosta (useimmissa tapauksissa paperirahan) katso Mises, *Theory of Money and Credit*, [ensimmäinen osa, kolmas kappale, 3. osio](#).

[2] Totta kai tarkoitus on puolustaa ainoastaan vapaiden markkinoiden deflaatiota. Konfiskoiva deflaatio on puolustamaton. Katso Rothbard [Making Economic Sense](#) ja Salerno ”[Taxonomy of Deflation](#).”

[3] Eräs kaikkein mielenkiintoisimmista tämän päivän ongelmista libertarisessa oikeustutkimuksessa on deflaation *oikeudellisen* teorian kehittäminen.